

KČJ/NREKQ: Rétorika a komunikační kompetence

ZS 2019 – 2020 | Středa 11.30 – 12.15 (přednáška)

Mgr. Michal Kríž, Ph.D. | michal.kriz@upol.cz (pracovna 3.50, KČJ)

Konzultační hodiny: pondělí (10.30–11.15) & středa (13.00–14.00)

PŘEHLED TEMATICKÝCH OKRUHŮ

- 1. Rétorika jako disciplína:** rétorika, její význam a současné pojetí (moderní rétorika 21. století), základní pojmy a literatura.
- 2. Rétorika a topika:** základní pojmy a rétorické teorie *inventio*; topická jednota evropské kultury (Ernst Robert Curtius), topická pedagogika.
- 3. Některé logické a pragmatické aspekty rétoriky I:** typy a způsoby argumentace (principy a zásady), eristika.
- 4. Některé logické a pragmatické aspekty rétoriky II:** implikatury (konvenční a konverzační; klasická griceovská teorie), presupozice a reference.
- 5. Erwing Goffman: Řád interakce a každodenní sebe prezentace:** sociální hodnoty v komunikaci, tvář (face) a její uctívání; „zaměřená interakce“/setkání (encounter) vs „sociální situace“ (social situation).
- 6. Pierre Bourdieu: Ekonomie jazykové směny:** jazykový trh, logika směny, rituály, rétorika vědeckosti.
- 7. Z dějin rétoriky 1-4:** antická rétorika (Platon, Isokrates a Aristoteles), demokracie a orální kultura; římská rétorika (helénismus, učení o *stasis*, Ciceronova teorie řečnictví, Quintilianovy *Základy rétoriky*), *literarizace* rétoriky; rétorika a křesťanská kultura středověku (alegorie sedmi umění, Aurelius Augustinus, *Topica Boetii*, Isidor ze Sevilly a rétorika jako součást gramatiky); od humanismu k osvícenství (Erasmus Rotterdamský, Bohuslav Balbín, Jan Amos Komenský, 17. a 18. století: Francis Bacon a Thomas Hobbes); rétorika 19. století (F. Nietzsche, sémantická teorie tropů a figur Pierra Fontaniera, britská rétorika) & rétorika ve 20. století (americká rétorika, teorie argumentace).

Literatura

Základní:

- Hirschová, Milada. *Pragmatika v češtině*. Praha: Karolinum 2013.
- Kraus, Jiří. *Rétorika v evropské kultuře*. Praha: Academia 1998.
- Kraus, Jiří. *Rétorika v dějinách jazykové komunikace*. Praha: Academia 1981.
- Lotko, Edvard. *Kapitoly ze současné rétoriky*. Olomouc: VUP 2009.
- Pechlivanos, M., Rieger, S., Struck, W., Weitz, M. (eds.) *Úvod do literární vědy*. Praha: Herrmann a synové 1999 (zvl. kapitoly: Topika/inventio a Rétorika, s. 89–102 a 103–116).
- Špačková, Alena. *Moderní rétorika na univerzitě*. Praha: Karolinum 2017.
- Huang, Yan. *Pragmatika*. Praha: Karolinum 2019.
- Žantovská, Irena. *Rétorika a komunikace*. Praha: Dokořán 2015.

Doplňující:

- Bourdieu, P. *Co se chce říct mluvením*. Praha: Karolinum 2014.
- DeVito, J. A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada Publishing 2001.
- Goffman, E. *Všichni hrajeme divadlo: Sebe prezentace v každodenním životě*. Praha: Portál 2018.
- Hierhold, E. *Rétorika a prezentace*. Praha: Grada Publishing 2005.
- Heinrichs, J. *Rétorika pro každého*. Brno: Computer Press 2010.
- Hubáček, J. *Rétorické minimum pro studium učitelství*. Praha 1990.
- Jelínek, D., Švandová, B. a kol. *Argumentace a umění komunikovat*. Brno 1999.
- Lewis, D. *Tajná řeč těla*. Praha: Hodego: East West Publishing Company 2004.
- Plamínek, J. *Konflikty a vyjednávání*. Praha: Grada Publishing 2012.

www.manupulatori.cz

www.hoax.cz

www.bezfaulu.net